Co-funded by the European Union

Erasmus+KA2 проєкт DEFEP
Дистанційна освіта майбутнього: кращі практики ЄС у відповідь на запити сучасних здобувачів вищої освіти та ринку праці

ТИПОВИЙ СТАНДАРТ ЕТИКИ СПІЛКУВАННЯ

(за дистанційної форми здобуття вищої освіти)

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them

ПРЕАМБУЛА

- Типовий стандарт не є оригінальним текстом та укладачі не претендують на авторство і першоджерело.
- Типовий стандарт розроблено в рамках реалізації проєкту Erasmus+KA2 DEFEP «Дистанційна освіта майбутнього: кращі практики ЄС у відповідь на запити сучасних здобувачів вищої освіти та ринку праці».
- Типовий стандарт створено на основі існуючих європейських і вітчизняних практик, нормативних документів, методичних розробок окремих закладів вищої освіти, а також на матеріалах і кейсах Міністерства освіти і науки України, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти тощо.
- У Типовому стандарті враховано досвід університетів-партнерів по проєкту DEFEP з України, Молдови, Німеччини, Іспанії, Італії, результати соціологічного опитування, аналітичного звіту та монографії, виконаних в рамках проєкту.

- Типовий стандарт застосовний до дистанційної форми здобуття вищої освіти.
- Типовий стандарт враховує особливості, пов'язані із цифровими технологіями та віддаленим форматом організації освітнього процесу на дистанційній формі. Водночас, основні правила та норми поведінки для здобувачів, науково-педагогічних працівників та інших учасників освітнього процесу, описані в Типовому стандарті, є універсальними для усіх форм здобуття вищої освіти.
- На підставі Типового стандарту заклад вищої освіти розробляє власний Стандарт етики спілкування (далі — Стандарт) або імплементує у відповідні положення закладу вищої освіти норми Типового стандарту, що стосуються дистанційної форми здобуття вищої освіти.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them

ЗМІСТ

1. **ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ** 4
2. **ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ЕТИКИ СПІЛКУВАННЯ** 4
3. **ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ДОТРИМАННЯ ЕТИКИ СПІЛКУВАННЯ У ДИСТАНЦІЙНІЙ ОСВІТІ** 6
4. **ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЙ** 7
5. **ВИДИ ПОРУШЕНЬ СТАНДАРТУ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН** 8
6. **АНТИКОРУПЦІЙНІ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ** 9
7. **ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ** 9

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. ***Мета Стандарту етики спілкування***. Метою цього Стандарту етики спілкування (далі — Стандарт) є встановлення чітких правил та норм поведінки для здобувачів, науково-педагогічних працівників та інших учасників, які беруть участь у дистанційному навчанні. Задачами реалізації основних положень Стандарту є:

- створення атмосфери взаємної поваги та довіри в онлайн-середовищі;
- забезпечення ефективної та продуктивної комунікації між учасниками навчального процесу;
- захист прав та інтересів усіх учасників процесу дистанційного навчання;
- сприяння академічній доброчесності;
- підтримка сприятливого, інклюзивного та безпечного середовища для дистанційного навчання.

1.2. ***Цільова аудиторія Стандарту***. Цей Стандарт призначений для:

- здобувачів, які навчаються дистанційно;
- науково-педагогічних працівників, які навчають дистанційно;
- інших учасників освітнього процесу, таких як адміністратори, технічні фахівці, коучі та тьютори, які забезпечують реалізацію процесу здобуття дистанційної освіти.

1.3. ***Сфера застосування Стандарту***. Цей Стандарт застосовується до усіх форм комунікації учасників освітнього процесу, а також для усіх форм та інструментів дистанційного навчання, включаючи, платформи дистанційного навчання, онлайн-курси, вебінари, віртуальні семінари, дистанційні дискусії, електронну пошту, канали та чати в месенджерах, віртуальні чат-кімнати, інші онлайн-платформи, які забезпечують реалізацію процесу дистанційної освіти та використовуються для комунікацій здобувачів, науково-педагогічних працівників та інших учасників дистанційного освітнього процесу.

1.4. Цей Стандарт є доповненням до правил та положень, які вже існують у закладі вищої освіти.

2. ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ЕТИКИ СПІЛКУВАННЯ

2.1. Чесність, гідність, добросовісність і справедливість, повага і довіра, рівноправність і толерантність, відповідальність та культура поведінки, професійна компетентність та недискримінаційність є безумовними та основоположними принципами взаємовідносин учасників освітнього процесу.

2.2. *Принцип справедливості, рівноправності та недискримінаційності*: усі учасники освітнього процесу визнають та поважають особистість кожної людини, незалежно від її соціального, наукового чи громадського статусу, віку, статі, расової чи етнічної приналежності, є рівними у своїх правах та діють справедливо в рамках норм поведінки, прийнятих у суспільстві. Справедливість у викладанні, оцінці освітніх досягнень здобувачів, наукових дослідженнях, кар'єрному просуванні персоналу, отриманні будь-яких нагород, відзнак,

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them

ступенів, повинна ґрунтуватися на законних, прозорих, справедливих, передбачуваних, послідовних, неупереджених і об'єктивних критеріях.

2.3. *Принцип чесності, гідності та добросовісності*: у своїй діяльності всі учасники освітнього процесу прагнуть до знань, обізнаності та кращих практик чесної поведінки, гідного поводження в суспільстві та добросовісного дотримання вимог законів, внутрішніх організаційно-розпорядчих актів, процедур та стандартів якості, відповідають за результати своєї діяльності, добросовісно виконуючи взяті на себе зобов'язання, що сприяє прозорості, підзвітності та вільному вираженню поглядів. Кожний учасник освітнього процесу повинен особисто дотримуватися принципу чесності, гідності та добросовісності, і лише потім спонукати інших учасників освітнього процесу, утримуватися від брехні, обману, шахрайства, крадіжок та інших форм нечесної та ганебної поведінки, які підривають довіру до якості освіти та науки.

2.4. *Принцип поваги, ввічливості, довіри та толерантності*: усі учасники освітнього процесу в основу своїх відносин покладають взаємну довіру та повагу до себе, інших, освітнього процесу та досліджень, а також визнають розмаїття та багатогранність результатів діяльності кожної людини, сприяючи вільному обміну інформацією та ідеями, залучаючи до співпраці, творчості та індивідуального розвитку. Вільний обмін ідеями і свобода висловлювань базуються на взаємній повазі, яку поділяють усі учасники освітнього процесу, незалежно від віку, статі та місця в освітній та науковій ієрархії. Усі учасники освітнього процесу з повагою, ввічливо та доброзичливо ставляться до інших, їхніх думок, поглядів, переконань тощо.

2.5. *Принцип компетентності та професіоналізму*: усі учасники освітнього процесу Університету зобов'язані здійснювати свою діяльність на високому професійному рівні, постійно підвищувати науковий і освітній рівні — «від освіти на все життя — до освіти протягом усього життя».

2.6. *Принцип відповідальності за свої слова та дії*: визначається як зобов'язання учасників дистанційного навчання дотримуватися вимог відповідальності: за свої слова, включаючи увагу до слів, які вони висловлюють; за свої дії, включаючи увагу до своїх вчинків, неупередженість при оцінці наслідків своїх дій; за наслідки своїх дій, включаючи увагу до наслідків своїх слів та вчинків, а також уникнення недостовірної інформації.

2.7. *Принцип конфіденційності та захисту персональних даних*: визначається як зобов'язання усіх учасників освітнього процесу дотримуватися вимог щодо захисту особистих даних та конфіденційної інформації. Цей принцип передбачає, що усі учасники дистанційного навчання мають дотримуватися вимог щодо захисту персональних даних учасників навчання, включаючи здобувачів, науково-педагогічних працівників та адміністрації. Усі учасники дистанційного навчання повинні дотримуватися вимог конфіденційності при спілкуванні, зокрема, не поширювати конфіденційну інформацію без дозволу її власника. Дотримання принципу «Конфіденційність та захист персональних даних» сприяє побудові довіри та відкритості у дистанційній освіті, забезпечуючи високий стандарт якості навчання та досліджень.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them

3. ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ДОТРИМАННЯ ЕТИКИ СПІЛКУВАННЯ У ДИСТАНЦІЙНІЙ ОСВІТІ

3.1. ***Культура поведінки здобувачів освіти, науково-педагогічних працівників та інших учасників:***

3.1.1. Здобувачі зобов'язані виконувати вимоги освітньої програми (індивідуального навчального плану за його наявності), дотримуючись принципу академічної доброчесності, та досягти результатів навчання, передбачених стандартом освіти для відповідного рівня освіти.

3.1.2. Науково-педагогічні працівники зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності та спонукати і контролювати її дотримання здобувачами освіти в освітньому процесі та науковій діяльності.

3.1.3. Здобувачі та науково-педагогічні працівники мають поводитися тактовно, стримано, зберігати самоконтроль і витримку, слідкувати за власним зовнішнім виглядом, уникаючи проявів негативних емоційних реакцій, що принижують людську честь і гідність.

3.1.4. Усі учасники освітнього процесу мають бути ввічливими і коректними, дотримуватися норм етикету у кожній окремій життєвій ситуації, уникаючи конфліктів та будь-яких дій, що ображають особистість, ненормативної, нецензурної лексики, грубих і образливих фраз.

3.1.5. Науково-педагогічні працівники повинні мати почуття міри і такту, уникати авторитарності та категоричності, погроз, примушення чи насильства. Натомість вони постійно дбати про культуру мови і спілкування.

3.2. ***Етичні правила спілкування для здобувачів***. Ці етичні правила сприятимуть створенню позитивного та продуктивного навчального середовища, де здобувачі будуть демонструвати високий рівень професіоналізму, етики та поваги до один одного:

3.2.1. Пунктуальність та відповідальність — здобувачі повинні дотримуватися графіку занять, здачі робіт та виконання завдань вчасно. Вони мають бути відповідальними за свої зобов'язання та дотримуватися установлених термінів.

3.2.2. Активна участь у навчальному процесі — здобувачі повинні активно брати участь у дискусіях, виконувати завдання та задавати питання для покращення розуміння навчального матеріалу.

3.2.3. Ввічливе та конструктивне спілкування з іншими учасниками — здобувачам важливо спілкуватися з іншими учасниками навчального процесу ввічливо, поважно та конструктивно, сприяючи позитивному клімату в групі.

3.2.4. Дотримання правил академічної доброчесності — здобувачам слід дотримуватися принципів чесності, не копіювати чужі роботи або не представляти чужий інтелектуальний внесок як свій.

3.2.5. Повага до авторських прав та інтелектуальної власності: Здобувачам слід поважати авторські права, не копіювати або використовувати без дозволу матеріали інших авторів, а також користуватися інтелектуальною власністю згідно з правилами та законодавством.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them

3.3. ***Етичні правила спілкування для науково-педагогічних працівників***. Це етичні правила сприятимуть побудові довірчих взаємин між науково-педагогічними працівниками та здобувачами, сприяючи якості навчального процесу та розвитку культури спілкування у навчальному середовищі:

3.3.1. Створення позитивної та сприятливої атмосфери для навчання — науково-педагогічні працівники повинні створювати дружню та підтримуючу атмосферу на заняттях, що сприяє ефективному навчанню та розвитку здобувачів.

3.3.2. Чітка та зрозуміла комунікація із здобувачами — важливою вимогою є дотримання науково-педагогічними працівниками чіткості та доступності у пояснюванні матеріалів, вислуховували питання здобувачів та надавали вичерпні відповіді.

3.3.3. Об'єктивна та неупереджена оцінка знань та умінь здобувачів — науково-педагогічним працівникам слід оцінювати роботу здобувачів об'єктивно, без упереджень чи суб'єктивних суджень, керуючись лише академічними критеріями.

3.3.4. Доступність та готовність до надання допомоги здобувачам — науково-педагогічним працівникам необхідно бути доступними для консультацій, допомоги та підтримки здобувачам у визначений для цього розкладом час, щоб сприяти їхньому успіху та розвитку.

3.3.5. Повага до особистості та думки кожного здобувача — науково-педагогічним працівникам слід поважати індивідуальність кожного здобувача, його право на власну думку та висловлення, стимулюючи взаємодію на основі взаємоповаги.

4. ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЙ

4.1. Профілактика конфліктних ситуацій — для уникнення конфліктів важливо створювати сприятливу атмосферу взаєморозуміння та взаємоповаги, сприяти відкритому спілкуванню, вирішувати невеликі непорозуміння на ранніх етапах та прагнути до конструктивного діалогу.

4.2. Алгоритм дій у разі виникнення конфліктної ситуації — учасникам важливо зберігати спокій та об'єктивність, уважно вислухати всі сторони конфлікту, ретельно проаналізувати причини конфлікту та ідентифікувати ключові проблеми, спробувати знайти компроміс та шляхи вирішення конфлікту, де всі сторони будуть задоволені. В разі успішного вирішення конфліктної ситуації сторонам слід укласти домовленості та план дій для майбутнього уникнення подібних ситуацій.

4.3. У разі, якщо конфлікт не може бути вирішений безпосередньо сторонами, слід керуватись відповідними положеннями Університету.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them

5. ВИДИ ПОРУШЕНЬ СТАНДАРТУ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН

5.1. ***Види порушень Стандарту:***

Порушення Стандарту етики спілкування у навчанні, у тому числі з використанням електронних технологій, можуть включати, але не обмежуються наступними видами:

- недотримання графіку та термінів — запізнення з виконанням завдань, несвоєчасна участь у заняттях здобувачами;
- некоректне спілкування — образливе, агресивне або неадекватне спілкування з іншими учасниками навчального процесу;
- порушення правил конфіденційності, поширення недостовірної інформації — незаконне розголошення особистої інформації чи даних інших учасників, в тому числі поширення недостовірної інформації стосовно них або освітнього процесу;
- неправильне або неналежне використання електронних засобів спілкування — може призвести до недотримання вимог конфіденційності та захисту персональних даних, негативно вплинути на ефективність спілкування та знизити якість дистанційного навчання;
- порушення академічної доброчесності, в тому числі академічне шахрайство, копіювання робіт без дозволу, представлення чужих матеріалів як своїх та інші види, передбачені Стандартом академічної доброчесності;
- поширення недостовірної інформації серед учасників навчання може призвести до спотворення знань та зниження якості навчального процесу;
- невиконання вимог відповідальності за свої слова та дії може призвести до конфліктних ситуацій, непорозумінь та погіршення сприйняття інформації серед учасників освітнього процесу;
- невизначеність правил може призвести до відсутності відкритості у навчанні, що може вплинути на взаємодію учасників та адміністрації, вплинути на мотивацію та знизити якість навчального процесу.

5.2. ***Заходи впливу за порушення Стандарту***

У разі виявлення порушень Стандарту етики спілкування у навчанні можуть бути застосовані наступні заходи впливу:

- попередження та пояснення правил поведінки;
- дискредитація та публічне повідомлення про порушення і його наслідки;
- позбавлення наданих раніше чи перспективних особистих відзнак або можливості участі в навчальних заходах;
- виключення з навчального процесу на певний термін або повне припинення участі;
- інші рішення, передбачені діючою нормативною базою навчального закладу.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them

6. АНТИКОРУПЦІЙНІ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

6.1. Учасники освітнього процесу повністю дотримуються основних принципів запобігання корупції, забезпечують регулярну оцінку корупційних ризиків у своїй діяльності, здійснюють відповідні заходи щодо упередження та врегулювання конфлікту інтересів та корупційних дій, що можуть виникнути при виконанні ними своїх обов'язків.

6.2. Учасники освітнього процесу зобов'язані виконувати вимоги Закону України «Про запобігання корупції».

6.3. Учасникам освітнього процесу суворо забороняється прямо чи опосередковано використовувати надані їм службові повноваження чи пов'язані з ними можливості з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або давати обіцянки/пропозиції чи неправомірну вигоду особі, зазначеній у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей.

6.4. За вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень учасники освітнього процесу притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Стандарт затверджується Вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора Університету або особою, уповноваженою на виконання його обов'язків.

7.2. Стандарт набуває чинності з моменту його оприлюднення та повідомлення про це усім учасникам дистанційного навчання. Всі учасники дистанційного навчання зобов'язані дотримуватися Стандарту етики спілкування у дистанційному навчанні та бути відповідальними за свою поведінку.

7.3. Стандарт може бути за потреби оновлений та переглянути у зв'язку з виникненням нових викликів та вимог. Оновлення Стандарту має проводитися на основі змін у законодавстві, змін у навчальному процесі та змін у потребах учасників дистанційного навчання.

7.4. Зміни та/або доповнення до Стандарту розглядаються й затверджуються Вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора Університету або особою, уповноваженою на виконання його обов'язків.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them